

ULUSLARARASI **İLİŞKİLER**

Akademik Dergi
Cilt 16, Sayı 61, 2019

INTERNATIONAL **RELATIONS**

Academic Journal
Volume 16, Number 61, 2019

ULUSLARARASI İLİŞKİLER / INTERNATIONAL RELATIONS
hakemli bir dergidir / is a refereed journal

ULUSLARARASI İLİŞKİLER / INTERNATIONAL RELATIONS
aşağıdaki veri tabanlarınca taranmaktadır / is currently noted in

*Social Sciences Citation Index (SSCI),
Journal Citation Reports (JCR)-Social Sciences Edition
SCImago Journal Ranking (SJR), Social Scisearch*

*Elsevier Bibliographic Databases (Scopus Index, Geobase, SciVerse-Scopus)
International Bibliography of the Social Sciences (IBSS)
International Political Science Abstracts (IPSA)
PAIS International, JSTOR, UDL-Edge (i-Journals, i-Focus), ProQuest
International Bibliography of Book Reviews of Scholarly Literature in the Humanities and Social Sciences (IBR),
International Bibliography of Periodical Literature in the Humanities and Social Sciences (IBZ)*

*Columbia International Affairs Online (CIAO), Energy Science and Technology Database (EDB), Social Services
Abstracts, Cambridge Scientific Abstracts-CSA (Sociological Abstracts, Social Services Abstracts, Worldwide
Political Science Abstracts, Linguistics and Language Behavior Abstracts)*

*EBSCO-Host (America: History and Life, Gender Studies Database, Historical Abstracts, Latin American
Studies, Left Index, Middle Eastern and Central Asian Studies)*

Elsevier Bibliographic Databases (GEOBASE, Mosby's Index, SciVerseScopus)

Gale-Cengage, Index Islamicus, Women's Studies International, Ulrich's Periodicals, Historical Research Index

*ASOS Index (Akademia Sosyal Bilimler Endeksi), Başkent Üniversitesi Hukuk Veri Tabanı, ULAKBİM Sosyal
Bilimler Veri Tabanı*

Dergiye yazı göndermek isteyenler için: <http://www.uidergisi.com.tr/article/>

Tanıtım/Değerlendirilmek üzere dergiye kitap göndermek isteyenler için posta adresi:

Mitat Çelikpala, Uluslararası İlişkiler Dergisi,
Kadir Has Üniversitesi Merkez Kampüsü
Kadir Has Caddesi, 34083 Cibali-İSTANBUL

Abonelik: Bireysel 80 TL; Kurumsal 300 TL
Abonelik hakkında bilgi için: bilgi@uidergisi.com.tr

ULUSLARARASI İLİŞKİLER / INTERNATIONAL RELATIONS

Cilt/Vol.16, Sayı/No.61, 2019

Editörden

- Uluslararası İlişkilere Disiplinlerarası Yaklaşım: Tarih ve Teori Üzerine Bir Değerlendirme 5
Fulya ÖZKAN
- Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Eğitimi ve Oryantalizm: Disipline Eleştirel Pedagojik Bir Bakış 23
Hakan Övünç ONGUR ve Selman Emre GÜRBÜZ
- Birleşmiş Milletler Üyelüğinden Çekilmeye Dair Muhtemel Prosedürlerin İncelenmesi 39
M. H. Mustafa BEKTAŞ
- Silahlı Çatışmalar Sırasında Kültürel Malların Korunması Rejimi: Tarihsel Gelişimin Analizi 55
Elvan ÇOKIŞLER
- One Step Forward, Two Steps Back: Legal Arguments on the Visa-Free Travel of Turkish Citizens to the EU 75
A. Aslı BİLGİN and Pierluigi SIMONE
- İnşacılık, Kimlik, “Üretilmiş” Vatandaşlar: Rusya’nın Abhazya ve Güney Osetya’da Vatandaşlık Politikaları 97
F. Didem EKİNCİ
- Stratejik Kültür Perspektifinden Kuzey Kore’nin Nükleer Programı 111
Emine Akçadağ ALAGÖZ
- The Rise of New Powers in World Politics: Russia, China and the Shanghai Cooperation Organization 127
Sinem ÜNALDILAR KOCAMAZ

KİTAP İNCELEMESİ / BOOK REVIEW

- Bernard Lewis, İnanç ve İktidar (Ortadoğu’da Din ve Siyaset) 145
Sadık KULA
- James L. Gelvin, Modern Ortadoğu Tarihi, 1453–2015 149
Gilmaz IMPRAMOĞLOU
- Said Allamiyan, Tarih İçin Anlatıyorum: Muhsin Refikdust’un Hatıraları 1979-1989 153
Nail ELHAN

Editörden

Değerli okuyucularımız,

Uluslararası İlişkiler dergisinin 61. sayısı ile birlikte 16. cilde başlamış oluyoruz. Bu sayıda ikisi İngilizce olmak üzere, toplam sekiz makale ve 3 kitap incelemesi yer alıyor.

Sayının ilk çalışması, Fulya Özkan tarafından kaleme alınan “Uluslararası İlişkilere Disiplinlerarası Yaklaşım: Tarih ve Teori Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı makale. Yazar çalışmada uluslararası ilişkiler ve tarih disiplinleri arasındaki etkileşime değinerek sosyal bilimlerdeki disiplinlerarası yaklaşımın önemini vurgulamakta. Çalışmada uluslararası ilişkilere içkin büyük tartışmalarda tarihin oynadığı role değinilerek pozitivist uluslararası ilişkiler kuramlarının ortaya çıktığı tarihsel bağlam incelenmektedir. Bu şekilde tarih ve uluslararası ilişkiler disiplinleri arasındaki etkileşim önce ontolojik ardından epistemolojik açıdan ele alınmaktadır. Sonrasında tarihsel yöntemi kullanan uluslararası ilişkiler teorilerinin alana yaptığı metodolojik katkısı inceleyen yazar, bu analiz neticesinde, tarihsel sosyoloji gibi farklı mekânsal kurguları göz önünde bulunduran çalışmalar sayesinde uluslararası ilişkilerin başat teorilerine içkin Avrupa-merkezci anlayıştan uzaklaşabileceği sonucuna varmaktadır.

Takip eden çalışma Hakan Övünç Ongur Selman Emre Gürbüz’ün “Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Eğitimi ve Oryantalizm: Disipline Eleştirel Pedagojik Bir Bakış” başlıklı çalışmaları. Yazarlar niteliksel söylem analizi yöntemini kullandıkları makalede, Eleştirel Pedagoji alt-disiplinini Uluslararası İlişkiler çalışmaları ile tanıştırmayı, oryantalist metin analizini Eleştirel Pedagoji’ye dâhil etmeyi ve Türkiye’de lisans düzeyinde verilen Uluslararası İlişkiler eğitiminin oryantalist dokusunu tartışmaya açmayı amaçlıyorlar. Yazarların iddiası, Eleştirel Pedagoji literatürünün çoğunlukla Batılı kaynaklara dayalı olması nedeniyle, akademik kapitalizm veya eğitimin neoliberal araçsallaşması gibi alt-başlıklarının yanında, standardize edilmiş müfredatların Batı-merkezli ve oryantalist dokusunu tartışmaya açmayı unuttuğunu ileri sürüyorlar. Bu çerçevede Türkiye’den seçilen on üniversitenin Uluslararası İlişkiler bölümlerinde takip edilen müfredatlar ve temel okuma metinleri inceleyerek iddialarını test Türkiye’deki Uluslararası İlişkiler eğitime Eleştirel Pedagoji bağlamında yeni bir yaklaşım sunmaya çalışıyorlar. Yazarların elde ettikleri bulgular, güncel Uluslararası İlişkiler literatürünün orijinal dilindeki kullanımlarının, Türkiye Uluslararası İlişkiler lisans programlarında eleştirel olmayan bir yeniden-üretim tabi tutulduklarına ve Türkçe literatürün kendisinin de aynı üretimi temel alarak biriktiğine işaret etmektedir. Bunun bir neticesi olarak, makalede radikal İslam, Cihadizm, köktendincilik, İslami terör, üçüncü dünya, azgelişmişlik vb. kavramların da oryantalist içerikleri ile birlikte Türkiye Uluslararası İlişkiler dilinin bir parçası haline geldiğini gözlemlemektedirler.

Mehmet Halil Mustafa Bektaş’ın “Birleşmiş Milletler Üyeliğinden Çekilmeye Dair Muhtemel Prosedürlerin İncelenmesi” başlıklı çalışması Birleşmiş Milletler üyeliğinden çekilme söz konusu olduğunda nasıl bir prosedür izleneceğine odaklanmaktadır. Yazar bu amaçla San Francisco Konferansı Komisyonu tarafından önerilen taslağın yanı sıra Endonezya örneğini ve Viyana Andlaşmalar Hukuku Sözleşmesi’nin ilgili maddelerini incelemektedir. Böylelikle, anılan üç temel enstrümanın muhtemel bir üyelikten çekilme

durumunda nasıl bir yol izlenebileceğine ilişkin aydınlatıcı bir prosedür sunma özelliğine haiz olup olmadıkları irdelenmiştir. Bu çalışma Türkçe literatürde konuyla ilgili çalışma olmaması nedeniyle önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Sayının dördüncü makalesi, Elvan Çokişler'in "Silahlı Çatışmalar Sırasında Kültürel Malların Korunması Rejimi: Tarihsel Gelişimin Analizi" başlıklı çalışma. Yazar bu araştırmada, silahlı çatışmalar sırasında izlenen kültürel malların korunması rejiminin tarihsel gelişimi incelemektedir. Bu inceleme, kültürel malların tarih boyunca stratejik kullanıma açık olduğunu, koruma çabalarının büyük savaşlardan sonra hız kazandığını ve kodifikasyon çabalarının silahlı çatışmaların değişen doğasından kaynaklanan büyük zararlara cevap verme refleksiyle geliştiğini göstermiştir. Yazarın ulaştığı sonuç bulguların, şimdiden öngörülemeyecek olan yeni stratejik kullanımlar karşısında, bugünün kodifikasyon çabalarının yetersiz kalmaya mahkum olduğudur.

A. Aslı Bilgin ve Pierluigi Simone, "One Step Forward, Two Steps Back: Legal Arguments on the Visa-Free Travel of Turkish Citizens to the EU" başlıklı çalışmada, Türkiye ve Avrupa Birliği arasında 2013 yılında imzalanan 'Geri Kabul Anlaşması' kapsamında Türkiye'nin, ülkesi üzerinden AB ülkelerine yasadışı yollarla geçen üçüncü ülke vatandaşlarını geri kabul etmesi karşılığında Avrupa Birliği'nin Türk vatandaşlarına vizesiz seyahat imkânı sağlaması konusunu ele alırlar. Amaçlanan, tanınacak olan vizesiz seyahatin ortaklık hukukundan kaynaklanan kazanılmış bir hak mı yoksa geri kabul anlaşması karşılığında Türkiye'ye yapılan bir iyilik mi olduğunun değerlendirilmesidir. Bu çerçevede konu, birlik içtihat hukuku kapsamında Katma Protokol madde 41(1) ve 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı madde 13 yorumlanmak suretiyle incelenmektedir.

Sayının altıncı makalesi, F. Didem Ekinci tarafından kaleme alınan "İnşacılık, Kimlik, 'Üretilmiş' Vatandaşlar: Rusya'nın Abhazya ve Güney Osetya'da Vatandaşlık Politikaları" başlıklı çalışma. Yazar bu çalışmada, 1991 sonrası Rus dış politikasında büyük güç kimliğiyle nüfuzu koruma hedefinin, bölgede bazı aktörlerle yerleşik kolektif kimliklerden faydalanarak vatandaşlık verme politikasıyla pekiştirilmesi konusunu İnşacı perspektiften tartışmaktadır. Yazarın iddiası, Rusya'nın, kadim büyük güç kimlik algısı üzerinden eski kolektif kimlikler aracılığıyla bazı halklara vatandaşlık vermesinin yeni icat edilmiş ve geçici bir politika olmayıp, köklerinin Çarlık döneminden bu yana gözlemlenebilen nüfuz amaçlı tabiiyet/vatandaşlık politikalarını yansıttığıdır.

Emine Akçadağ Alagöz'ün "Stratejik Kültür Perspektifinden Kuzey Kore'nin Nükleer Programı" başlıklı çalışmasında, Kuzey Kore'nin nükleer programı, stratejik kültür yaklaşımı ışığında ele alınmaktadır. Çalışmanın amacı, kültür ile davranış arasındaki bağlantıyı Alastair Johnston'un metodolojisiyle ortaya koyarak stratejik kültür yaklaşımının Kuzey Kore'nin nükleer kabiliyet geliştirme ısrarını anlamak adına faydalı bir yöntem olduğunu göstermektir. Kuzey Kore özelinde bir stratejik kültürün oluşup oluşmadığı, Kuzey Kore'nin bugüne kadarki üç liderinin seçilen konuşma ve yazılı mesajları, temel kültürel varsayımların varlığına göre puanlanmasıyla ortaya konulmaktadır. Yazar bu puanlama çerçevesinde stratejik kültürün, stratejik davranış üzerindeki etkisinin bir tezahürü olarak, Kuzey Kore'yi, inandırıcı nükleer caydırıcılık içeren aktif savunma stratejisi tercihi ifade etmektedir.

Sayının son makalesi Sinem Ünal'dilar Kocamaz tarafından kaleme alınan "The Rise of New Powers in World Politics: Russia, China and the Shanghai Cooperation Organization" başlıklı çalışma. Yeni güç merkezlerinin yükselişi ile birlikte, Batı'nın yönetim anlayışı ve ABD'nin üstünlüğünün özellikle Rusya ve Çin tarafından sorgulanmaya başlandığını belirten yazar, Rusya ve Çin'in bölgesel güvenliği sağlamak,

yeni bir enerji klübü oluşturmak ve bölgedeki ABD etkisini sonra erdirmek için Şangay İşbirliği Örgütü'nü güçlendirmeye karar verdiklerini belirtiyor. Yazarın iddiası Örgütün kapasitesinin, ABD çıkarlarına doğrudan karşı koymak için henüz yetersiz olmakla birlikte Rusya ve Çin'in ABD'ye karşı izledikleri yumuşak dengeleme politikalarının önemli araçlarından biri haline dönüştüğüdür. Kısaca yazar Şangay İşbirliği Örgütü vasıtasıyla, Rusya ve Çin'in ABD'yi dengeleme çabasının ne derece mümkün olduğunu değerlendirmektedir.

Bu sayıda makalelerin yanı sıra, Sadık Kula, Gılmaz İmramoglou ve Nail Elhan tarafından kaleme alınan üç ayrı kitap incelemesini de dikkatinize sunuyoruz.

İyi okumalar dileğiyle.